

STEFAN ŻEROMSKI

Przyszedł na świat 14. X. 1864 roku. Jego rodzinną miejscowością była wieś o nazwie Strawczyn (na kielecczyźnie). Wywodzi się ze zubożałej szlachty. Zaczynał edukację w niewielkiej szkole na wsi, w miejscowości Psary, w 1874 roku zaczął uczęszczać do gimnazjum, mieszczącym się w Kielcach. Kształcił się w nim przez dwanaście lat (języka polskiego oraz rodzimej literatury uczył go Antoni Gustaw Bem), lecz nie zakończył go zdaniem matury. Podjął pracę w charakterze guwernera, był korepetytorem, systematycznie pisał swoje dzienniki. W jesieni 1886 roku, wstąpił do mieszczącej się w Warszawie - Szkoły Weterynaryjnej, uczestniczył w działaniach organizacji konspiracyjnych, między innymi w pracach Związku Młodzieży Polskiej. Niestety brak środków pieniężnych, musiał przerwać studia weterynaryjne i zacząć pracować w charakterze prywatnego nauczyciela i udzielać lekcji na dworach szlacheckich w rodzinnych stronach, a także na Mazowszu, Podlasiu oraz Nałęczowie. Właśnie w tej ostatniej miejscowości, zapoznał się z kobietą, która później została jego małżonką. Nazywała się Oktawia z Radziwiłłów - Rodkiewiczowa, dzięki której nawiązał wiele kontaktów w sferze literackiej. W jesieni 1892 r. zaczął pracę na etacie zastępcy bibliotekarza przy Muzeum Polski, mieszczącym się w Rapperswillu. Przebywał w Szwajcarii 4 lata i tam miał sposobność zaznajomić się między innymi z materiałami archiwalnymi na temat losów polskiej emigracji w dobie XIX stulecia, zawarł także bliskie kontakty z ludźmi polityki, mającymi styczność z działającym wtedy ruchem socjalistycznym. Wówczas zaczynają się pojawiać pierwsze jego utwory, m. in. "Rozdziobią na s kruki, wrony" (w 1895r.); "Opowiadania" (w 1895 r.); powieść "Syzyfowe prace" (w 1897 r.). w okresie od 1897 do 1904 roku, zajmował się pracami w bibliotece tzw. Ordynacji Zamoyskich, mieszczącej się s Warszawie. Dopiero po 1904 r. mógł poświęcić się całkowicie swojemu pisarstwu; podróżuje do Nałęczowa, Zakopanego, do Włoch, potem 3 lata mieszka w stolicy Francji. Do ojczyzny wraca w 1912 roku, mieszka w Zakopanem i tam spędza okres I wojny światowej. Wówczas bierze rozwód z małżonką Oktawią Żeromską i wiąże się z Anną Zawadzką. W jesieni 1918 roku przeprowadza się do stolicy. W czasie plebiscytu odbywającego się w okolicach Warmii i Mazur, wraz z poetą Janem Kasprowiczem, uczestniczy w działaniach agitacyjnych na rzecz włączenia tych właśnie obszarów do terytorium Polski. Następnie, w 1920 roku, inicjuje powstanie Towarzystwa Przyjaciół Pomorza. Zostaje korespondentem wojennym podczas wojny polsko - bolszewickiej. Przemawia na

zgromadzeniach, na tematy publiczne, jest atakowany ze strony prawicy politycznej. Zainicjował powstanie Akademii Literatury, założył Straż Piśmiennictwa Polskiego, oraz polskiej filii PEN - Clubu (w 1924 roku). Był również współtwórcą, a także pierwszym prezesem istniejącego Związku Literatów Polskich. Był nominowany do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury, lecz niestety jej nie otrzymał. Zmarł 20 XI. 1925 r. Jego pogrzeb (23. XI.), urósł do rangi manifestacji narodowej. Miejscem pochówku pisarza jest cmentarz warszawski.

RODZAJ LITERACKI : EPIKA

Jeden z trzech podstawowych rodzajów literackich, obejmujący utwory, w których świat przedstawiony ma charakter fabularny, o wydarzeniach opowiada narrator i podstawową formę wypowiedzi stanowi narracja.

Cechy epiki:

- obecność narratora.
- świat przedstawiony.
- fabuła (oraz układ przyczynowo-skutkowy zdarzeń)
- zapis prozą (wyjątki – epepeja, powieści poetyckie)
- wiele wydarzeń i miejsc akcji.

Plan wydarzeń

Plan to zapisane w punktach wydarzeń zawartych w utworze.

Wyróżniamy dwa rodzaje planów wydarzeń:

- a. **ramowy** – składa się tylko z punktów
- b. **szczegółowy** – ma punkty i podpunkty

Gdy piszemy plan, używamy krótkich zdań lub równoważników zdań. Pamiętajmy, aby nie stosować obu tych rodzajów wypowiedzeń. Formy czasowników użyte przy formułowaniu zdań muszą być w każdym punkcie planu użyte w tym samym czasie, trybie.

Przypomnienie: Zdanie - musi zawierać orzeczenie. (Jem orzeszki.)
Równoważnika zdania – wypowiedzenie podobne do zdania (pełni jego funkcje)
jednak nie zawiera osobowej formy orzeczenia (Jeść orzeszki. Jedzono
orzeszki. Jedzenie orzeszków.).

Przykład planu ramowego

Plan ramowy (w formie zdań, zwróć uwagę na jednolitą formę gramatyczną
orzeczeń wyrażonych czasownikami).

1. Stary osioł ucieka od swojego pana.
2. Bohater spotyka psa i kota.
3. Zwierzęta wybierają na wspólna podróż do Bremy.

Przykład planu szczegółowego

Plan szczegółowy (w formie równoważników zdań)

1. Problemy Adasia Niezgódki.
2. Przybycie Bohatera do Akademii Pana Kleksa.
3. Historia szpaka Mateusza
 - a. nieprzyjemna przygoda,
 - b. choroba księcia,
 - c. napad wilków
 - d. przemiana księcia w szpaka.
4. Adaś w psim raju.
5. Lekcje w Akademii:
 - a. ciekawa lekcja klesksografii

Pamiętnik

W pamiętniku pojawiają się **opisy uczuć, przeżyć; refleksje** – nie tylko suche fakty.
Wypowiedź kierujesz z zasady sam do siebie, ponieważ **pamiętnik nie jest przeznaczony dla niczyich oczu**. Celem wypowiedzi jest np. uporządkowanie swoich uczuć, spokojne zastanowienie się nad jakimś wydarzeniem, przelanie na papier złości, gniewu, radości...
Czasem zdarza się, że tematem wypracowania jest **kartka z pamiętnika bohatera literackiego omawianej właśnie lektury**. Jeśli nie wskazano ci konkretnego momentu z jego życia, do jakiego masz się odnieść, dobrze przypomnij sobie treść lektury i **wybierz ciekawe wydarzenie**, które obudziło w bohaterze żywe emocje. Twoje wypracowanie będzie bardziej interesujące. Pamiętaj też, że jeśli bohater np. wyraża się w **charakterystyczny dla siebie sposób**, musisz przenieść ten sposób także do swojej pracy.

ŻELAZNE ZASADY

1. **Pisz w 1 os. liczby pojedynczej.**
2. **Możesz zwracać się bezpośrednio do siebie**, zadawać sobie pytania retoryczne. Jeśli piszesz kartkę z pamiętnika dziecka, możesz zwracać się do samego pamiętnika: „Kochany pamiętniczku!...”.
3. **Pisz subiektywnie**, z własnego punktu widzenia. **Wyrażaj emocje** – radość, gniew, złość, smutek.
4. Wypowiedź może być pisana **językiem potocznym albo gwarą szkolną**. Kartkę z pamiętnika piszesz zwyczajnym, codziennym językiem, tak samo, jak mówisz.
5. **Emocje możesz wyrazić nie tylko słowami, lecz również znakami interpunkcyjnymi**: wykrzyknikiem, pytajnikiem, wielokropkiem.
6. Mimo tego, że wiele osób tak pisze, **nie rób celowych błędów ortograficznych czy interpunkcyjnych**. Ponieważ nie widać, że zrobiłeś to celowo, możesz osiągnąć inny efekt od oczekiwanego.

PRZYKŁAD KARTKI Z PAMIĘTNIKA

Pamiętnik Zuzi

Wtorek, 22. 04. 2005.

Co za dzień! Dobrze, że się skończył. W szkole – fatalnie: złapałam aż dwie jedynki, z fizyki i biologii. Z fizyki rzeczywiście się nie uczyłam, ale czy nauczyciel może wstawić pałę za złe zachowanie się na lekcji? Nie może! To było niesprawiedliwe. Oczywiście, że nie słyszałam, co mówi Papuga, bo Magda przyniosła nowy katalog Avonu i dyskutowaliśmy właśnie o kolorach szminek, gdy nauczycielka wyrwała mnie do odpowiedzi. Ale mogła mi wpisać uwagę z zachowania, a nie jedynkę z przedmiotu! Tym bardziej, że to już trzecia. Za tydzień jest zebranie z rodzicami i znowu będzie kazanie i jakiś szlaban: na wyjścia albo na internet, albo na ulubiony serial...

Dlaczego młody człowiek musi znosić tyle ograniczeń? Wszyscy się wtrącają w moje sprawy: nauczyciele, rodzice, nawet ta głupia sąsiadka spod piątki uważa, że może mi zwrócić uwagę tylko dlatego, że jest stara. Kiedy wreszcie będę mogła mieć własne życie i nikt już nie będzie się czepiał: „Córeczko, odrobiłaś lekcje?”, „Kowalska! To nie jest odpowiedni strój do szkoły”; „Ewa, powiem rodzicom, że paliłaś!”. Guzik ich to wszystko obchodzi!

Ale najgorsze stało się po południu. Zobaczyłam ICH, jak szli przez osiedle, tacy zapatrzeni w siebie i roześmiani... Aż mnie w sercu zakłuło! On, mój wyśniony, wymarzony, jedyny, cudowny i niepowtarzalny i ta chuda, piegowata okularnica... Doprawdy, co on w niej widzi?! Po powrocie do domu popłakałam się z rozpaczy, a mama jeszcze zrobiła awanturę, że ziemniaki nieobrane... Zupełnie, jakby te ziemniaki były ważne wobec wszystkiego, co się wydarzyło!

I jak ja mam odrabiać lekcje?!...